

Kazimierz Wyka

W sprawie uwagi prof. Taszyckiego

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej 48/1, 296

1957

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Czyż nie jest to najgłębsze i oryginalne, Mickiewiczowskie określenie poety narodowego? Takim właśnie poetą był w świadomości narodu rosyjskiego Puszkina.

Jakkolwiek powyższe słowa powiedział Mickiewicz w wiele lat po napisaniu ballad, to jednak odnoszą się one i do ballad, w których — jak wspomniałem — rozczytywali się, według świadectwa samego poety, ludzie z gminu. Poezja ta była im bliska.

W pracy swej brałem pod uwagę realne fakty, teksty utworów Mickiewicza, obrazy przez niego stworzone, by ustrzec się od przedstawienia poety jako ograniczonego moralizatora oderwanego od życia czy chodzący manekin literacki w kostiumie sentymentalno-romantycznym.

Chce czy nie chce to przyznać szanowna recenzentka, fakt pozostaje faktem: całą swą wczesną twórczością poetycką (nie tylko balladami) Mickiewicz dowiódł, że moralna, duchowa siła prostego ludu jest nieporównanie wyższa od moralności szlacheckiej, i tym samym zdemaskował reakcyjną legendę szlachecką o „chłopie-chamie“. Nie przypadkowo w swym późniejszym realistycznym poemacie *Pan Tadeusz* poeta z głęboką ironią wkłada tę „legendę“ w usta starego Gerwazego (XII, 540—543), pragnąc tym samym podkreślić konserwatywny charakter żyjącego pańszczyźnianymi ideałami Rębajły.

Sergiusz Sowiełow

Przełożyła
Helena Limanowska

W SPRAWIE UWAGI PROF. TASZYCKIEGO

W serii *Studia Staropolskie*, wydawanej przez Instytut Badań Literackich PAN, ukazał się tom 4 pt. *O pochodzeniu polskiego języka literackiego* (Wrocław 1956), w którym opublikowano m. in. rozprawę członka-korespondenta PAN, prof. dra Witolda Taszyckiego. Rozprawa ta zawiera przykrą uwagę skierowaną pod adresem członka rzeczywistego PAN, prof. dra Kazimierza Nitscha, o treści nie wiążącej się bezpośrednio z *meritum* zawartej w tomie polemiki. Jako dyrektor Instytutu Badań Literackich PAN wyrażam z tego powodu ubolewanie.

Jednocześnie pragnę stwierdzić, że wobec zastrzeżonej przez autorów wspomnianego tomu integralności pomieszczonych w nim rozpraw redaktor tomu oraz dyrekcja IBL nie miały możliwości ingerowania w ich zawartość.

Kazimierz Wyka